

| | |
|---------------------------------------|--|
| หัวข้อโครงการวิจัยส่วนบุคคล | หญิงตาบอด: วิถีชีวิต การสร้างพลังอำนาจและกระบวนการต่อสู้เพื่อพัฒนาโอกาสทางสังคม (Thai Female Visual Disabilities : Life Conditions, Self Empowerment and Struggles Process for Social opportunities) |
| ชื่อผู้เขียน | นางสาวจตุรรัตน์ อภิวัดมนธนกุล (Miss Jutarat Apiwattanakul) |
| ระดับปริญญา | ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต |
| สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย | สาขาวิชาสตรีศึกษา สำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ |
| อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัยส่วนบุคคล | อาจารย์ ดร. ชัยวัฒน์ บุณนาค |
| ปีการศึกษา | 2546 |

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “หญิงตาบอด : วิถีชีวิต การสร้างพลังอำนาจและกระบวนการต่อสู้เพื่อพัฒนาโอกาสทางสังคม” นี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาวิถีการดำรงชีวิต กระบวนการต่อสู้เพื่อพัฒนาโอกาสทางสังคม การสร้างพลังอำนาจ และเพศสภาพในชีวิตของผู้หญิงตาบอดในสังคมไทย กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้เป็นตัวแทนของผู้หญิงตาบอดจากกลุ่มอาชีพ 2 กลุ่ม คือ ผู้หญิงตาบอดที่ทำงานในมูลนิธิคอลฟีลด์เพื่อคนตาบอดจำนวน 3 คน ตัวแทนจากสังคมชนชั้นล่าง และผู้หญิงตาบอดที่มีระดับการศึกษาสูง ชนชั้นกลาง เป็นที่ยอมรับในสังคม จำนวน 1 คน นอกจากนี้ยังเก็บข้อมูลจากคู่สามี-ภรรยาตาบอดที่เป็นกรณีศึกษา เพื่อศึกษาเรื่องชีวิตคู่จำนวน 1 คู่ โดยใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตการณ์ และการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆประกอบ เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้หญิงตาบอดในระดับรากหญ้า ทุกคนมาจากครอบครัวชนบทที่อยู่ต่างจังหวัด ผู้หญิงตาบอดมักจะถูกอบรมเลี้ยงดูด้วยความทะนุถนอม เพราะความเชื่อว่าลูกตาบอดทำอะไรหรือไปไหนไม่ได้จึงเก็บลูกที่ตาบอดไว้ภายในบ้าน จนไม่มีโอกาสพัฒนาตนเอง โลกของพวกเขายู่ภายในบริเวณบ้าน จึงรู้สึกว่าตัวเองต้องถูกอุปถัมภ์หรือพึ่งพิงผู้อื่น อยู่ตลอดเวลา และทำให้เกิดการสูญเสียความมั่นใจ มองตนเองไม่มีคุณค่า และรู้สึกเป็นปมด้อย ในขณะที่ผู้หญิงตาบอดที่ได้รับความรักและความเข้าใจจากครอบครัว ถูกเลี้ยงเหมือนเด็กทั่วไป ทำให้พวกเขาไม่

มองตนเองเป็นปมด้อย สามารถยืนหยัดได้ด้วยลำแข้งของตนเอง และสามารถแก้ปัญหาและอุปสรรคต่างๆในสังคมได้ ไม่เป็นภาระต่อสังคม

เมื่อหญิงตาบอดตัดสินใจเข้ามาสู่สังคมภายนอก หรือมูลนิธิคอลฟีลด์ ซึ่งเริ่มต้นมาจากความรู้สึกที่ต้องการต่อสู้หรือเอาชนะตนเอง ในสภาวะของความด้อยโอกาสหรือพิการ ไม่ต้องการเป็นภาระกับคนรอบข้าง แสดงให้เห็นถึงการเกิดกระบวนการสร้างพลังอำนาจในตนเองของพวกเธอ และเมื่อพวกเธอได้เปลี่ยนแปลงตัวตนมาสู่การยอมรับนับถือตนเอง ตระหนักในคุณค่าของตนเองแล้ว ย่อมนำไปสู่การสร้างพลังอำนาจในตัวตนของพวกเธอ ที่นำไปสู่การลดการตำหนิตัวเอง และรู้สึกถึงพลังอำนาจของตนเองในการมุ่งมั่นที่จะแก้ไขปัญหาหรือปรับเปลี่ยนสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้

สำหรับผู้หญิงตาบอดที่ได้รับการยอมรับจากสังคมนั้น มาจากพื้นฐานทางครอบครัวที่ให้ความรักและเข้าใจเธอ และการได้รับการพัฒนาศักยภาพเหมือนคนทั่วไป ทำให้เกิดความรู้สึกของการมีพลังอำนาจในตนเอง ไม่มองตนเองเป็นปมด้อย เห็นคุณค่าในตนเองจนทำให้ประสบความสำเร็จในสังคม

ในเรื่องของบทบาทความเป็นภรรยาและแม่ของผู้หญิงตาบอดพบว่า ผู้หญิงตาบอดสามารถทำหน้าที่ภรรยาและแม่ ตามบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดไว้ได้เป็นอย่างดี เพราะจากการได้รับความรู้จากผู้รู้ และผ่านประสบการณ์การเป็นแม่มาก่อน ในเรื่องชีวิตคู่ของผู้หญิงตาบอดพบว่า มีทั้งล้มเหลวและสมหวัง เหมือนกับคนตาปกติทั่วไป ตัวอย่างชีวิตที่ล้มเหลวส่วนใหญ่มาจากการเอาวัดเอาเปรียบจากสามี สำหรับเหตุผลหลักในการเลือกคู่ครองสำหรับคนตาบอดนั้น เพื่อต้องการหาเพื่อนคู่ใจไว้คอยพึ่งพิง แก้เหงา และต้องการคนดูแลเอาใจใส่กัน เป็นที่พึ่งพาอาศัยกันได้ คู่ครองมักพบเจอกันในบริบทแวดล้อมเดียวกัน และชีวิตคู่ก็ไม่จำเป็นต้องเกิดจากความรักใคร่เสมอไป